

Verksamhetsområde Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Verksamhets-
berättelse
2016

Version: 13 februari 2017

tyresö kommun

Innehåll

1	Viktiga händelser	3
2	Mål och resultat.....	3
2.1	Måluppfyllelse Verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar	3
2.2	Uppföljning av uppdrag från kommun- och nämndplan	10
2.3	Uppföljning av kvalitetsgarantier.....	12
2.4	Uppföljning av verksamhet och kvalitet	12
2.5	Uppföljning av verksamhet och ekonomi.....	18
3	Uppföljning av riskhanteringsplan	22
4	Sammanfattande slutsatser utifrån analysunderlag.....	23

1 Viktiga händelser

Det har blivit en ny arrendator på Uddby gård efter att sedan 87 år och tre generationer brukats av samma familj. I samband med detta har en omfattande ombyggnation genomförts. Parallellt har utvecklingen av Alby fortskridit. Ett arbete med att uppdatera och komplettera skyltning till sevärdheter i Alby har påbörjats. Det nya strandbadet har invigts under våren, nya utegym har iordningställts samt multisportarenan i Kumla. På Wättingestråket, intill Skatepark 135, planeras det för en parkourpark som ska ge ytterligare aktiviteter för ungdomar.

Flera stora projekteringsarbeten pågår som ny ishall i Tyresö centrum och en sporthall i anslutning till Fornuddens nya skola.

Nya samarbeten mellan kulturskolan och fritidsgårdarna har resulterat i spännande lovaktiviteter och prova-på- möjligheter. Inför 2017 har Kulturskolan fått bidrag från Kulturrådet för att ytterligare nå ut till nya grupper av barn och unga. Fritidsgårdarna drev under sommaren ett bad i Krusboda vilket gav ungdomarna möjlighet till aktiviteter och sommarjobb. Café Bonzas sommarcafé vid Skatepark 135 gav också sommaraktiviteter för ungdomar.

På kulturområdet arrangerades en musikvecka för första gången, biblioteken hade uppsökande verksamhet. Samarbete sker med barn- och utbildningsförvaltningen för att erbjuda alla elever professionella kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande fortsatte inom ramen för Skapande skola.

2 Mål och resultat

2.1 Måluppfyllelse Verksamhetsområde 9 Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Enligt kommunplanen har Tyresö kommun följande strategiska målområden.

- Livskvalitet - den attraktiva kommunen
- Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum
- Blomstrande näringsliv
- God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter
- Attraktiv arbetsgivare.

Livskvalitet - den attraktiva kommunen

Strategiskt mål

Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner

Nämndmål

Tyresö ska fortsätta att utvecklas som friluftskommun.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - så nöjda är medborgarna med kommunens utbud av friluftaktiviteter (poäng). Naturvårdsverket	28	21	28,5	29

Kommentar: I Naturvårdsverkets undersökning fick Tyresö kommun 28,5 poäng i resultat 2016. Fritidsavdelningen fortsätter arbetet med att utveckla friluftsområdet i Alby. Förbättringar sker regelbundet på de kommunala friluftsbaden. Utegyms finns i alla delar av Tyresö. Tyresö har ett rikt båt-, fiske- och naturliv. Underhåll av fastigheter i Alby pågår. Friluftsstugan och prästgården är klara. Skyltprogram inklusive sevärdestavlor är framtagna. Informationstavla på plats. Arbetsgrupp bildad för att ta fram den information som ska finnas på tavlorna. Reviderad ansökan om viss breddning av spår och utbyte av armaturer på 4-kilometersspåret och 2-kilometersspåret är gjord. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har beslutat att avslå denna ansökan.

Tyresöbornas uppfattning om våra idrotts- och motionsanläggningar ska vara mycket positiv.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - medborgares sammanställda betygsindex avseende faktorn idrotts- och motionsanläggningar (Nöjd medborgarindex)	68	-	68	69

Kommentar: SCB:s medborgarundersökning redovisades i december 2016 och visade samma resultat som 2014. Målet är inte uppfyllt, men Tyresös värde är över medelvärdet för deltagande kommuner. Ingen undersökning genomfördes 2015.

Daglig behovsanpassad drift och underhåll av befintliga anläggningar genomförs och fritidsavdelningen har månadsvisa avstämningar med fastighetsavdelningen. Förarbete för en ny ishall är klar. Samverkan sker med de aktuella föreningarna för att planera de gemensamma ytorna.

Träffar med Tyresö Ryttaförening angående renoveringen av Fårdala ridskola är genomförda. Bygghandlingar klara och budget är upprättad. Nyttjanderättsavtal upprättat, likasom rekommendationsbrev till Allmänna arvsfonden. Återstår att skriva avtal med föreningen.

Kylaggregatet i Fontanahallen är klar. Vad gäller upprustningen av friidrottsanläggningen på Trollbäckens IP drog projektet ut på tiden eftersom man upptäckte att det behövs göras omfattande markarbeten. En tilläggsinvestering om 4,5 miljoner kronor krävdes, dvs. totalt 9,5 miljoner kronor. I november drog arbetet igång. En parkourpark kommer att anläggas vid skateparken och planeras vara klar sommaren/hösten 2017.

Tyresö ska ha ett kulturutbud som väl tillgodoser medborgarnas behov.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - medborgares sammanställda betygsindex avseende faktorn kultur (Nöjd medborgarindex)	60	-	60	62

Kommentar: SCB:s medborgarundersökning redovisades i december 2016 och visade på samma resultat som 2014. Ingen undersökning gjordes 2015. Målet har inte uppfyllts.

Kulturskolans utåtriktade verksamhet är en angelägen och lustfylld del av verksamheten. Att ge alla elever som önskar en möjlighet att visa upp vad man lärt sig, få dela med sig och uttrycka sina tankar och känslor i konstnärlig form är mycket betydelsefullt. Det gör kulturskolan genom alltifrån små elevframträdanden för varandra och familjen till större sammanhang som öppnar för en bredare publik. För att bidra till att stärka kommunens kulturliv ytterligare har kulturskolan i år även deltagit i flera gemensamma projekt i kommunen. Där kan Musikveckan nämnas, som gav möjlighet att vara förband till etablerade artister och därigenom möta en helt ny publik. Ett annat exempel är kulturskolans deltagande i Tyresöspelet, ett av årets stora gemensamma projekt i kommunen, där kulturskolan samarbetade med kyrkan,

teaterföreningen och andra kulturaktiva medborgare i alla åldrar. Det blev en stor publiksuccé och Tyresös historia blev levandegjord för kommunens innevånare.

Det är av stor vikt att kulturskolan verkar i alltifrån små trygga sammanhang med elevfokus till större gemensamma projekt där vi bidrar till kommunens utåtriktade kulturverksamhet.

Under året som gått har kulturskolan startat två nya kurser, en i bild och en i musik, för barn med lättare funktionsnedsättning inom autismspektrum. Det har ökat möjligheterna för den målgruppen att ta del av kulturskolans verksamhet.

Kulturenheten annonserar om kulturprogrammen i kommunbilagan, månadsbladet, kulturbroschyren, Facebook, Instagram, digitalt nyhetsbrev, webbplatsen, direktutskick för t ex föreningar och intressegrupper, pressmeddelanden, närradion, via samarbetspartners. Kulturenheten tar in synpunkter om utbudet från medborgare via brukarenkät och via direkta frågor till publiken på evenen.

Kulturenheten har genomfört flera initiativ som berikar kommunens kulturliv. Barnteater, konstutställningar, konstföreläsningar, lovaktivitet med skapande verksamhet och musikvecka har arrangerats samt konstvandring i samband med promenadfestivalen. Café Bonza har kulturaktiviteter för ungdomar löpande. En enkät till medborgare med frågor om deras behov har genomförts och kommer att analyseras. De yngre medborgarna nås genom skapande skola för årskurs F-9. Projektet är bidragsfinansierat och gör att det finns möjlighet att nå alla barn. Samarbete sker med föreningsliv med föreläsningar inom konst och hantverk samt barnteater. Under året kommer en förstudie om att delta i melodifestival för funktionsnedsatta (Funkismello) göras.

Kulturenheten har vidare arbetat för ett främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Under året har bland annat ett underlag för nya skyltar arbetats fram med samlad information om naturreservatet och friluftsgården samt med nya fornminnesskyltar. Ett annat uppdrag är av naturvårdskaraktär, att anlägga av groddammar enligt Albyutredningen. En förstudie och en dispensansökan om att anlägga groddammar i naturreservatet har genomförts. Både skyltar och groddammar beräknas vara klart under 2017.

Kommunens tre bibliotek ska vara platser som besöks av många medborgare, inte bara i syfte att låna böcker.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - antal fysiska besökare på biblioteken	221 552	229 368	225 763	229 368

Kommentar: Besöksräknaren var ur funktion på biblioteket i Tyresö centrum under perioden 26/11 2015 till 2/3 2016, varför en uppskattning för dessa månader har fått göras. Se bilaga för detaljerad redovisning av antalet besök per månad per bibliotek. Utfallet 2016 visar på något färre besökare jämfört med 2015. Åtgärden för att öka antalet besök har varit att erbjuda fler aktiviteter både på biblioteken och utanför. Pop-up-bibliotek anordnades på olika platser runtom i Tyresö under sommaren. Tisdagsklubben för barn i åldrarna 9 till 13 år startades på biblioteket i Trollbäcken under hösten. Aktiviteten har varje tisdag lockat många besökare och har också gjort att skolbarn besöker biblioteket under andra eftermiddagar, vilket också gett utslag i besöksstatistiken. Språkcaféer, som anordnats i samarbete med olika aktörer har erbjudits både på biblioteket i centrum och i Trollbäcken. Andra aktiviteter har varit Digitala torget, Sommarboken, sagostunder, rim- och ramsstunder, filmvisning och pyssel. En annan åtgärd har varit att tydligare marknadsföra de aktiviteter som arrangeras. Detta har gjorts dels genom de digitala kanaler som vanligtvis används, det vill säga, bibliotekets webbplats, kommunens webbplats, evenemangskalendern, månadsbladet och sociala medier men också genom utdelning av flygblad samt via annonser i Kommunrutan.

En stor del av kommunens medborgare ska utnyttja bibliotekets huvudtjänst, utlåning av böcker.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - antal aktiva låntagare på biblioteken per 1000 invånare	12	11	11	11

Kommentar: Antal aktiva låntagare 2016 var 10 694 personer. Åtgärder för att nå målet har varit att erbjuda fler aktiviteter på biblioteken och att tydligt marknadsföra aktiviteterna.

Den digitala informationen till föreningar och medborgare om nämndens verksamhet och evenemang ska nå fler mottagare.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Bibliotek, kultur och fritid - antal prenumeranter av nyhetsbrevet Föreningsnytt		364	421	437
Bibliotek, Kultur och fritid - antal prenumeranter av nyhetsbrevet Kulturnytt		386	466	463

Kommentar:

Kulturenheten har annonserat i lokaltidning, månadsbladet, affischerat, flyers, haft QR-koder på affischer som går direkt till en sida där man kan prenumerera på nyhetsbrev, vid biljettbokning på webben kan man anmäla sig som prenumerant. För kulturnytt nåddes målet att öka antalet prenumeranter med 20 procent i augusti 2016. I december 2015 var det 386 prenumeranter, i december hade det ökat till 466 stycken.

I alla mail fritidsavdelningen skickar kommer en påminnelse om föreningsnytt med uppmaning att man ska prenumerera. Påminns vid föreningsmöten. Antalet prenumeranter har ökat med 15 procent, men målet var 20 procent. Antalet prenumeranter för de båda nyhetsbreven har ökat och målet för kulturnytt har uppfyllts.

Kommunens fritidsgårdar och träffpunkter ska vara öppna när ungdomarna vill besöka dem.

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Fritidsgårdar - andel besökare som instämmer på påståendet "den här fritidsgården/träffpunkten är öppen när jag vill vara här"	78 %	81 %	81 %	83 %

Kommentar: Frågan ställdes inte på liknande sätt som tidigare och därför är det inte helt jämförbart med tidigare år. Under 2017 kommer en gemensam enkät med Nacka nätverket genomföras där denna fråga ställs. I vår enkät ställde vi frågan vilka dagar man önskade att gården var öppen och där kan man se att det

finns ett behov av att öppna söndagar samt ett mindre behov tisdagar Enkäten visar att tisdagar är den dagen då de minst önskar öppet, vilket vi har sett och även stängt Kringlan den kvällen Enkäten visar också ett mindre önskemål om öppet på söndagar vilket vi får ta med i planeringen inför 2017.

Undersökningen gav svar om vad ungdomarna tycker om öppettider, fritidsintressen samt kamratrelationer som är bra att känna till. Överlag motsvarar gårdens öppettider med dagens/kvällens behov på tillgänglighet. Populäraste dagar/kvällar är onsdagar 35 procent och fredagar 71 procent. Det finns önskemål om utökning av öppettider på fredagseftermiddagar 48 procent, vilket idag inte är möjligt på grund av ekonomi samt andra uppdrag för fritidsledarna

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Strategiskt mål

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Indikator

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2016
Ekonomiskt resultat, Tkr	2 392	3 004	6 789	0

Kommentar: Kultur- och fritidsnämndens utfall för 2016 är 6, 8 miljoner kronor. Bibliotekets resultat beror på lägre personal och mediakostnader under perioden. Fritidsavdelningens redovisar ett överskott på 4,2 mkr för perioden. Avvikelsen beror bl.a. på försenade investeringar bl. a Trollbäckens IP vilket ger lägre driftkostnader, lägre kostnader för bidrag samt lägre personalkostnader. Fritidsgårdarnas resultat ligger bättre till än beräknat beror på att enheten vakanthållit personal samt fått statsbidrag för sommarverksamhet.

Attraktiv arbetsgivare

Strategiskt mål

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Kommunens mål är att sjukfrånvaron ska ligga under fyra procent.

Kommentar: Sjukfrånvaron 2015 och 2016 på biblioteket har legat över fyra procent p.g.a. långtidssjukskrivna. I övrigt har sjukfrånvaron legat mellan en och två procent för övriga avdelningar de senaste åren.

Medarbetarnas kan rekommendera Tyresö som arbetsgivare

För hela utvecklingsförvaltningen kan 54 procent rekommendera Tyresö som arbetsgivare, jämfört med 51 procent för hela kommunen.

2.2 Uppföljning av uppdrag från kommun- och nämndplan

Särskilda uppdrag

Konkurrensutsättning

Kommunal verksamhet, såväl befintlig som ny, kan med vissa undantag provas för konkurrensutsättning. Nämnderna ska sträva efter att erbjuda olika alternativ för att ge medborgarna ökad mångfald och valfrihet.

Kommentar: 2013 redovisades två utredningar till kultur- och fritidsnämnden om konkurrensutsättning av nämndens ansvarsområde.

Taxor och avgifter

Alla nämnder ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

Kommentar: Kommunfullmäktige beslutade i juni om att kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter ska indexregleras.

Genomföra den planerade Alby-utvecklingen

Kommentar: Kulturenheten har påbörjat arbetet med Natur- och kulturlandskapsvård och den del av skötselplanen som gäller våtmarker och groddammar. En konsult har, i samarbete med naturskolans sakkunniga personal, gjort en förstudie. Ansökan om dispens från naturreservatsföreskrifterna skickas i december 2016 till Södertörns Miljö- och Hälsoskyddförbund. 2016-11-30 har arbetet med upphandlingen påbörjats. Ett arbete med att uppdatera och komplettera skyltning till sevärdheter i Alby har påbörjats samt underhåll av fastigheter.

Utveckla någon form av kulturhus i anslutning till Tyresö centrum i nära samverkan med andra aktörer

Kommentar: Kulturenheten och biblioteket har deltagit i de olika workshops som genomförts under hösten/vintern 2015/2016 och bidragit med specialistkompetens. Projektering av kultur- och kunskapscenter i samarbete med Hemsö har avslutats. Erfarenheter och det underlag som tagits fram tas tillvara.

Arbeta fram en strategisk anläggningsförsörjningsplan inom verksamhetsområde

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Anläggningsförsörjningsplanen har tagits fram och kostnadsberäknats. Planen har presenterats i kultur- och fritidsnämnden och kommunstyrelsen hösten 2016.

Nämnduppdrag

Parkourpark - Förvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheten att uppföra en parkourpark på den gamla grusplanen vid Skate 135 eller annat lämpligt ställe.

Utredningen görs i syfte att identifiera hur man kan locka olika personer (med tanke på kön, ålder och fysiska förutsättningar) till platsen med hjälp av utsmyckning och utformning av anläggningen.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. KFN beslutade den 25 april 2016 att investera 1 300 000 kronor i parkourparken och Stockholms Idrottsförbund delfinansierar. Planerad att vara klar sommaren/hösten 2017.

Biblioteksvecka - Förvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheten att arrangera en biblioteksvecka i syfte att öka kännedomen om vad man kan göra på biblioteket förutom att låna böcker.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Biblioteket genomförde en biblioteksvecka under vecka 16, med ett antal olika aktiviteter för barn, unga och vuxna på alla tre biblioteken.

Kultur- och kunskapscenter - Förvaltningen får i uppdrag att aktivt bevaka projekteringen och utvecklingen av det nya kultur- och kunskapscentret som planeras i Tyresö centrum.

En viktig del i detta arbete är att samverka med kommunens föreningsliv redan i planeringsstadiet för största möjliga delaktighet och förankring.

Kommentar: Se redovisning under det särskilda uppdraget ”Utveckla någon form av kulturhus i anslutning till Tyres centrum i nära samverkan med andra aktörer”.

Brukarundersökning - Förvaltningen får i uppdrag att genomföra en brukarundersökning för föreningslivet i Tyresö.

Undersökningen ska besvara hur föreningarna uppfattar kommunens service, anläggningarnas kvalitet och tillgänglighet samt det ekonomiska stödet till främst barn- och ungdomsverksamheten. Brukarundersökningen ska omfatta alla typer av föreningar.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Brukarundersökning för kultur och fritid har genomförts. En analys kommer presenteras i början av 2017 på kultur- och fritidsnämnden.

Förvaltningen får i uppdrag att fr.o.m. verksamhetsberättelsen 2016, via analyser i verktyget ApN, redovisa relevant statistik.

Kommentar: ApN:s statistik- program är infört. Kontakter finns med ansvarig i Umeå. Uppgifter kommer att redovisas i nämnden under första halvåret 2017.

Fritidsgårdar, nämndmål och kvalitetsgarantier

Förvaltningen får i uppdrag att inför nämndplanen 2017 formulera ett nämndmål för fritidsgårdarna som tar sin utgångspunkt i Nackanätverkets brukarundersökning samt utveckla kvalitetsgarantierna för fritidsgårdsverksamheten i Tyresö.

Kommentar: Uppdraget är genomfört. Fritidsgårdarna har presenterat ett förslag till nämndmål och kvalitetsgarantier till nämndens målkonferens i juni 2016.

2.3 Uppföljning av kvalitetsgarantier

Samtliga kvalitetsgarantier är uppfyllda.

2.4 Uppföljning av verksamhet och kvalitet

Kultur

Kulturenheten har under året arrangerat 26 teater- och dansföreställningar för barn och föräldrar i kommundelarna och nådde 1 232 personer. Sju föreställningar var speciellt riktade till barn med behov av särskilt stöd. Lovaktiviteter med skapande verksamhet på höst- och sportlov nådde cirka 300 barn. I samarbete med Barn- och utbildningsförvaltningen har enheten administrerat projektet Skapande skola där Tyresös skolbarn får möta kultur i olika former.

I Tyresö konsthall har det visats nio samtidskonst- och temautställningar. Besöksantalet i konsthallen fram till jul var 18 638 stycken. Det är något lägre än det brukar. En förklaring kan vara att vi detta år inte hade någon stor

lokalhistorisk utställning som till exempel ”En hyllning till målarprinsen” och ”Tyresö centrum 50 år” och inte heller Visning och verkstad inom Skapande skola. På Trollbäckens bibliotek har det visats sju utställningar, oftast med lokala konstnärer. Tyresö ska vara en attraktiv boendekommun. I takt med nya bostadsområden byggs ökar behovet av konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer. Kulturenheten har i den frågan samarbetat med Stadsbyggnadsförvaltningen.

Kulturenheten har genomfört sex stora evenemang under året: Musikveckan, Kultur- och idrottsgalan, Tyresö medeltidsdagar, Tyresöfestivalen, Kultur i höstmörkret och Nationaldagsfirandet. Flera av dessa evenemang är samarbeten med andra kommunala enheter och det lokala föreningslivet. Tyresö medeltidsdagar drog en stor publik cirka 7 000 personer. Musikveckan genomfördes för första gången med framträdanden av professionella artister, lokala kulturföreningar och elever från kulturskolan som agerade förband. Livekonserterna nådde en publik på 800 personer. Kulturenheten har även arrangerat föredrag, författarbesök och konserter. En nyhet är programserien Kulturtimmen där allt från poesi och konst till musik och film har presenterats.

På Kvarnhjulet kan föreningar och privatpersoner boka lokaler för möten och aktiviteter. Under våren användes B-huset som evakueringsboende för flyktingar. Brukarna erbjöds ersättningslokaler, främst i gymnasiet. När befolkningen växer ökar också behovet av fler och större mötesplatser. För den äldre målgruppen är lokalerna på Kvarnhjulet av stor betydelse för livskvaliteten; där träffar man vänner, lyssnar på musik och spelar bridge. Det är hårt tryck på vissa lokaler under vissa tider, och föreningslivet efterfrågar större och fler lokaler.

Nu sker en utveckling i Alby på flera områden, bl.a. kring skyltar och groddammar (se redovisning på sid 6).

Ett nämndmål är att ha ett kulturutbud som tillgodoser medborgarnas behov. Därför genomfördes en brukarenkät, men ett lågt deltagande gjorde det svårt att dra tillförlitliga slutsatser av resultatet. Dock indikerar svaren på att information om evenemangen hittas på webben, men man saknar affischtavlor i den offentliga miljön. Man saknar också fler och större lokaler för Tyresös föreningsliv, lokaler för konserter och scenkonst samt lokalhistoriskt arkiv. De enskilda svaren med specifika önskemål tar enheten med sig i sitt fortsatta arbete.

Café Bonza bedriver verksamhet för ungdomar mellan 16-20 år. Personalen har ett coachande arbetssätt och man stöttar ungdomarna att själva genomföra sina idéer. Under juli månad öppnades ett sommarcafé i skateparken där sommarjobbade ungdomar fick lära sig allmänna göromål under handledning av personal från Café Bonza.

Tyresö naturskola erbjuder Tyresös grundskoleklasser praktiska natur- och miljölektioner i Alby naturreservat. Där får eleverna uppleva naturen med alla sinnen och upptäcka olika växter, djur och samband i naturen. Genom praktiska övningar får de en insikt om sin egen roll i kretsloppet och hur deras livsstil påverkar miljön. Naturskolan är ett komplement till skolans uppdrag att uppnå läroplanens mål i natur- och samhällsorienterande ämnen. Under 2016 deltog ca 1 700 elever från grundskolan i naturskolans verksamheter. Naturskolan erbjuder även äventyrsdagar, SFI-guidningar (60 personer), fortbildningar för personal i förskola och grundskola. Under sommaren samarbetade naturskolans personal med fritidsgårdarna, och Klövbergsgrottorna besöktes med barn och unga i olika åldersgrupper ca 150 personer. På slåttern vid Ahlstorps båtsmanstorp deltog cirka 70 personer. Ängen är ett levande fornminne och evenemanget ett exempel på hur enheten arbetar med att bevara kulturarvet. Både unga och gamla deltog i slåttern vilket bidrog till praktisk kunskapsöverföring mellan generationer.

Kulturskolan

I den omvärldsanalys som gjordes inför år 2016 tog kulturskolan upp den digitala utvecklingen och det behov som finns av att anpassa verksamheten till den. Medborgarnas förväntan på snabb information och väl fungerande e-tjänster ställer krav på förändringar. Under året har kulturskolan analyserat behoven.

Befolkningen i Tyresö ökar och för att Tyresö ska vara en attraktiv boendekommun behöver även kulturskolan följa med i utvecklingen både geografiskt och utbudsmässigt. Två nya kurser som riktar sig till barn med lättare funktionsnedsättning inom autismspektrum har startats.

Kulturskolan har också erbjudit nya korta prova på kurser i flera olika ämnen. Efterfrågan på gruppundervisning har minskat. Demokrati och delaktighet har varit ledord i verksamheten och tema för den gemensamma kompetensutvecklingen under 2016.

Det systematiska kvalitetsarbetet i Våga Visa, ett samarbete om utvärdering av kulturskoleverksamhet, visar en kundnöjdhet på 95 procent för kulturskolan. Andelen som anser att har inflytande i kulturskolans verksamhet har ökat. För att bidra till ett rikt kulturutbud i kommunen samverkar kulturskolan med övriga kulturaktörer i kommunen. Ett gott exempel på det har i år varit projektet Tyresöspelet där kulturskolan, teaterföreningen, kyrkan m.fl. samarbetat i en föreställning om och för Tyresös invånare.

Under 2016 har regeringen tillsatt en utredning för att ta fram en nationell strategi för en mer jämlik och tillgänglig kulturskola. Där finns en uttalad ambition är att ge alla barn och unga likvärdiga möjligheter att utvecklas genom

kultutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet. Kulturrådet har beviljat kulturskolan i Tyresö medel för att nå ut till fler målgrupper.

Biblioteket

Biblioteket har under 2016 arbetat för att erbjuda ett ökat antal aktiviteter med viljan att bredda verksamheten och överraska kommuninvånarna, med målet att locka fler besökare. Pop-up- bibliotek, födelsedagskalas, mingeltillfällen och att erbjuda ett öppet bibliotek i Tyresö centrum under annandag jul är exempel på detta. Under sena hösten har vi också utbildat några av bibliotekets anställda i programmering för barn vilket ska leda till nya spännande aktiviteter under våren.

Ett flertal samarbeten med andra enheter inom Tyresö kommun och olika andra aktörer i lokalsamhället har etablerats och förstärkts under året. Vi erbjuder sagostunder på finska i samarbete med finska föreningen, och har engagerat ungdomar i aktiviteten Unga läser för barn. Ett annat gott exempel är samarbetet mellan personalen på BVC i Trollbäcken och biblioteket som har fått till följd att ett ökat antal föräldragrupper besökt biblioteket under året. Även de höstlovsaktiviteter som anordnades på Kvarnhjulet och som byggde på samarbete med de andra enheterna inom avdelningen är exempel på detta. Att tydligt marknadsföra biblioteket och våra tjänster, litteraturen, läsning och våra olika aktiviteter har också känts som en angelägen uppgift i strävan mot att nå målet med att behålla antalet besökare på 2015 år nivå.

Under hösten och vintern genomförs en brukarenkät för att få kännedom om vad medborgarna önskar mer av verksamheten. Enkäten stängs och resultatet sammanställs och analyseras i januari 2017.

Fritid

Fritid och föreningsliv betyder mycket för unga människor i Tyresö.

Fler föreningar når elitnivå och med det följer idrottsförbundens allt högre krav på hallar/anläggningar för spel på högre nivå. I längden kommer det vara helt omöjligt för kommunerna att tillmötesgå de krav som ställs från förbunden, ingen kommun klarar av att ha elitidrottsarenor för alla sporter. Det är viktigt att se över möjligheterna till regional samverkan vid byggandet av tävlingsarenor. Det pågår också ett arbete inom Föreningen Storstockholms Kultur- och Fritidschefer (FSKF) tillsammans med SKL för att se över rimligheten i dessa krav. Tillgången på idrottsanläggningar är inte tillräcklig varken i Tyresö eller inom Stockholmsregionen i övrigt. Inom de traditionella idrotterna framförs önskemål om betydligt mer tid i Tyresös lokaler och anläggningar än vad som kan tillgodoses. Kraven på upprustning, tillbyggnad och modernisering är också höga, då flertalet av kommunens anläggningar är från 60-, 70- och tidigt 80-tal. Den anläggningsförsörjningsplan som gjordes under 2016 visar på stora investeringsbehov de kommande 20 åren, om man ska upprätthålla nuvarande servicenivå allteftersom befolkningen ökar.

Tyresö erbjuder stora möjligheter till rörligt friluftsliv. En ökad marknadsföring av kommunens rika utbud är önskvärt. Förhoppningen är att det arbete som pågår inom Albyprojektet skall kunna lyfta fram just detta med de ökade möjligheter till friluftsliv som nya Alby kommer att kunna erbjuda. Under 2016 tillträdde en ny arrendator på Uddby gård och satsningar gjordes för att utveckla visningsverksamhet genom nytt fähus och visningshagar. Det finns även möjlighet att utveckla annan pedagogisk verksamhet i anslutning till gården. Både kvinnor och män har en lång historia av motion och idrott, men det är traditionellt pojkar och män som har dominerat den organiserade idrotten. En tydlig trend är att föreningslivet tappar utövare till spontanidrotten och de entreprenörer som erbjuder olika former av träning. Det är tydligast från ca 13 års ålder och uppåt. Eftersom kommunens befolkningsmängd ständigt växer och vi just nu har stora barnkullar så ökar sannolikt antalet LOK-stödsberättigade aktivitetstillfällen de kommande åren.

Befolkningsförändringarna i Tyresö påverkar verksamheterna eftersom behovet och kraven på kultur- och fritidsutbudet förändras. Folkmängden fortsätter att öka i Tyresö kommun vilket leder till ett ökat behov av olika rekreationer. Personer som är 64 år och äldre är den grupp medborgare som ökar mest, vilket kan resultera i att utbudet behöver förändras i framtiden.

Det sker en snabb utveckling inom den digitala sfären. Användandet av smartphones och surfplattor har, tillsammans med ökad tillgång till mobilt bredband, skapat nya beteenden och därmed nya utmaningar. Allt fler är ständigt uppkopplade och förväntar sig åtkomst av digitala tjänster. Kraven på e-tjänster och tillgång till digitala självservice-tjänster ökar från medborgare, regionala förbund och politiken. Detta medför ett ökat tryck på den digitala utvecklingen och därmed ett behov av kunskapsutveckling och innovativa idéer hos personalen. Samhällskulturen påverkas genom till exempel sociala medier. Idrotten som motionsform är en viktig faktor både i folkhälsoarbetet och för människors välbefinnande. Ändrade levnadsvanor med bl.a. ökad andel stillasittande aktiviteter har i en mängd rapporter lyfts fram som en fara. Motion, idrott och rekreation är därför viktiga komponenter i ett hälsosamt liv. En gemensam utmaning för Tyresö kommun och föreningslivet är att möta människors olika behov och förutsättningar samt att motivera till motionsaktiviteter. En ökad marknadsföring av kommunens unika natur och de möjligheter den innebär är angeläget.

En brukarenkät genomfördes 2016 och kommer analyseras under början av 2017.

Profilfritids, som innebär att föreningar driver fritids för barn i åldern 9-12 år har fortsatt med fyra anordnare. Verksamheten kommer permanentas från och med hösten 2017.

Fritidsgårdar

Under 2016 har Tyresö fritidsgårdar fortsatt jobba utifrån att ungdomar ska vara med och skapa verksamhet för varandra. Drygt 15 ungdomar sommarjobbade både på dagkollo och på "Krusbodabadets" cafeteria under sommaren 2016. Fritidsgårdarna har under året genomfört ett antal större arrangemang, mångkulturella veckan, sommarverksamhet, Tyresöfestivalen, skidresa, LAN osv. Tillsammans med det regionala nätverket KC har fritidsgårdarna jobbat fram ett främjande material, en etisk kod för fritidsledare allt för att ytterligare stärka yrkeskåren och på så sätt skapa bättre verksamhet för besökarna. Strandträffens öppettider har förändrats utifrån behovet och öppettiderna på fredagskvällar har ökat medan de har minskat på eftermiddagar.

Bergfotens fritidsgård

Korttidstillsyn är till för ungdomar som omfattas av lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade (LSS): Verksamheten har genomförts på uppdrag från Handikappomsorgen. Under året har 23 ungdomar korttidstillsyn på fritidsgården, efter skoldagen samt hel dag under lov och studiedagar.

Ungdomarna är i åldern från klass 7 till sista året på gymnasiet.

Öppen kvällsverksamheten, en verksamhet som syftar till att under fria former underlätta och ge utrymme åt människors möten. Ett sätt att definiera årets öppna verksamhet är en fritidsform dit man har gått och inom vida ramar fritt valt att möta vänner, samtala eller syssla med fritidsaktiviteter, till exempel spontanidrott och olika estetiska uttrycksformer. Aktiviteter utöver det vanliga har bland annat varit, spelningar för musikgruppen, turneringar i hela landet för innebandyklubben.

Dagligverksamhet i samverkan med avdelningen, verksamheter för personer med funktionsnedsättning har utvecklats och en diskussion förs om meningsfulla arbetsuppgifter skapats. Tanken har varit att främja personliga utvecklingen och delaktigheten i samhället för en person i yrkesverksam ålder.

Verksamhet bedrivs för unga lagöverträdare 15-18 år. Tillsammans med samordnaren för ungdomstjänsten erbjudit oavlönat arbete, till två unga som har tilldömts ungdomstjänst av tingsrätten. Ungdomstjänsten har pågått under öppna verksamhetens fredagskvällar.

2.5 Uppföljning av verksamhet och ekonomi

Verksamhetsmätt

Titel	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
<i>Biblioteket</i>			
Antal öppettimmar	5 526	5 704	5 928
Antal besökare	318 552	326 147	319 735
-varav webbesökare	97 000	96 779	93 972
Antal utlån	215 285	199 061	191 233 ¹
<i>Kultur</i>			
Antal besökare i Konsthallen	23 400	27 435	19 435
<i>Fritidsgårdar</i>			
Antal årsöppettimmar	3 822	3 822	3 753
Uppleveler av inflytande i verksamheten	75 %	82 %	90,5 %
<i>Kulturskolan</i>			
Andel elever i kulturskolan/invånare 7-19 år	17 %	16 %	14,5 %
Antal elever	1 402	1 340	1 251
<i>Fritid</i>			
Fritid - Antal deltagare i föreningslivet i åldrarna 7-20 år		6 328	7 347
- varav flickor		3 070	3 589
- varav pojkar		3 258	3 758

¹ Gäller lån av fysiska media, e-böcker samt lån via Medicjokeboxen

Resultaträkning

Resultaträkning för verksamhetsområde Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Belopp i tkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	115 107	133 635	138 163
Anslag, kommunbidrag	106 952	120 357	124 824
Övriga interna intäkter ²	981	5 395	4 429
Taxor och avgifter	2 672	2 704	2 751
Uthyrning av lokaler och anläggningar	3 888	3 835	3 824
Externa intäkter	614	1 344	2 335
Kostnader	112 716	130 631	131 374
Personalkostnader	24 209	34 130	33 622
Köp av verksamheter ³	13 942	16 083	14 812
Interna kostnader	13 521	15 380	14 059
Lokalkostnader	41 824	43 814	44 429
Bidrag	6 742	7 220	8 092
Media	1 201	1 604	1 597
Elkostnader	2 651	2 253	2 821
Avskrivningar	1 984	1 817	1 749
Övrigt ⁴	6 642	8 330	10 193
Resultat	2 391	3 004	6 789

² Avser intäkter från andra förvaltningar i kommunen, främst från socialförvaltningen för Bergfotens fritidsgård.

³ Simhallen

⁴ Övrigt innefattar bl.a. kurser och konferenser, dataprogramlicenser, konsulttjänster, studiebesök/föreläsare, annonser, fastighetsservice och livsmedel

Resultaträkning 2016 för verksamhet Bibliotek

Belopp i tkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	16 338	16 904	17 824
Anslag från kommunfullmäktige	15 741	16 265	17 133
Övriga interna intäkter	230	314	317
Taxor och avgifter	118	105	205
Uthyrning av lokaler			
Externa intäkter	249	220	169
Kostnader	16 368	16 918	16 691
Personalkostnader	7 285	7 211	7 190
Köp av verksamheter			
Interna kostnader	833	1 251	1 227
Lokalkostnader	4 491	4 475	4 533
Övrigt bl. a mediainköp	3 759	3 981	3 741
Resultat	-30	-14	1 133

Resultaträkning 2016 för verksamhet Fritid

Belopp i tkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	74 884	76 264	77 722
Anslag från kommunfullmäktige	71 664	72 869	74 336
Övriga interna intäkter			0
Taxor och avgifter	20	11	5
Uthyrning av lokaler och anläggningar	3 186	3 278	3 349
Externa intäkter	14	106	32
Kostnader	72 107	72 855	73 456
Personalkostnader	2 546	2 392	2 184
Köp av verksamheter	13 941	14 679	14 812
Interna kostnader	11 864	13 062	11 739
Lokalkostnader	31 159	30 066	30 932
Bidrag till föreningar	6 505	7 075	6 481
Elkostnader	2 651	2 253	2 821
Övrigt	3 441	3 328	4 487
Resultat	2 777	3 409	4 266

Resultaträkning 2016 för verksamhet Kultur			
Belopp i tkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	22 536	22 854	23 998
Anslag från kommunfullmäktige	18 196	18 562	18 546
Övriga interna intäkter	753	905	905
Taxor och avgifter	2 534	2 544	2 476
Uthyrning av lokaler	701	554	383
Externa intäkter	352	289	1 688
Kostnader	22 843	23 600	23 422
Personalkostnader	13 179	13 865	13 786
Köp av verksamheter		3	
Interna kostnader	824	1 042	711
Lokalkostnader	6 092	6 119	5 967
Övrigt	2 748	2 571	2 958
Resultat	-307	-746	576

Resultaträkning 2016 för verksamhet Fritidsgårdar			
Belopp i tkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Intäkter	0	14 433	15 674
Anslag från kommunfullmäktige		11 042	11 567
Övriga interna intäkter		2 614	2 599
Taxor och avgifter		45	65
Uthyrning av lokaler		3	7
Övrigt		729	1 436
Kostnader	0	14 198	15 242
Personalkostnader		9 400	9 510
Köp av verksamheter			
Interna kostnader		10	382
Lokalkostnader		2 981	2 884
Övrigt		1 807	2 466
Resultat	0	235	432

Fritidsgårdar fördes över till utvecklingsförvaltningen 2015.

Kommentar

Biblioteket har ett överskott på 1 133 tkr. Detta beror främst på lägre personalkostnader och lägre kostnader för inköp av media.

Kulturenheten och kulturskolan har ett överskott på 576 000 kr. Detta kan härledas till större intäkter än budgeterat, ca 902 000 kr. Statsbidrag från migrationsverket har inkommit med anledning av att Kvarnhjulet användes som

evakueringsboende, 235 000 kr. Nu vid årets slut tillgodoses vissa underhållsbehov i verksamhetens lokaler.

Fritidsavdelningen har ett överskott på 4 266 000 kr, varav ca 1 800 000 kr beror på att avdelningen inte belastats med kostnader för anläggningspersonal och att ingen fritidschef finns på plats. Försenade investeringskostnader för bland annat Trollbäckens IP ger lägre driftskostnader 2016, ca 1 800 000 kr. Det finns även bidrag till nämndens förfogande som inte betalats ut, 300 000 kr.

Fritidsgårdarna har ett överskott på 432 000 kr. Detta kan härledas till ökade intäkter, samt att personal inte tillsatts vid tjänstledighet. Under året har verksamheten fått bidrag från myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor för sommarverksamhet samt driftbidrag för Krusbodabadet.

Årsutfallet verksamhetsområdet: 6 789 000 kr.

3 Uppföljning av riskhanteringsplan

Fritidsgårdar

Bedriva en kvalitativ och öppen fritidsgårdsverksamhet för ungdomar.

Fritid

Lokal- och anläggningsbrist. Anläggningsförsörjningsplanen är klar. Omodernt inpasseringssystem. Ett kartläggningsarbete pågår.

Kultur

Risker att man inte uppnår ett kulturutbud efter medborgarnas behov. Se redovisning under måluppfyllelse.

Bibliotek

Risker att besökstalen på biblioteken inte ökar. Se redovisning under måluppfyllelse.

4 Sammanfattande slutsatser utifrån analysunderlag

Verksamheterna inom bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar har nästan uppfyllt alla mål. Naturvårdsverkets mått för friluftskommun har ökat i för Tyresö. I SCB:s medborgarundersökning rankas kommunens idrotts- och motionsanläggningar högt och Tyresö ligger över snittet bland deltagande kommuner. Måttet för kultur ligger på samma nivå som 2014. Antal fysiska besökare på biblioteken minskar.

Alla uppdrag har genomförts inom planerad tid. Verksamhetsområdets ekonomi är i balans och redovisar ett överskott.

Temagranskning av fritidsgårdarna genomfördes under 2016. Syftet var att ta reda på hur besökarna upplever verksamheten? Följande slutsatser drogs av granskningen. Enkätresultat visar att besökarna är nöjda med verksamheten, Systematiskt arbete med verksamhetsutveckling pågår och samtliga enhetsmål har uppfyllts och resultaten har förbättrats sedan 2014.

Kulturskolan kommer att samverka med övriga kulturaktörer i kommunen och på det sättet bidra till ett rikt kulturutbud. Kulturutbudet och verksamheter inom kulturskolan behöver utvecklas för nya målgrupper.

Befolkningen i Tyresö ökar och verksamheterna inom kultur och fritid behöver utvecklas. Lokalt aktivitetsstöd beräknas öka. Den framtagna anläggningsförsörjningsplanen behöver analyseras och beaktas i planeringsarbetet i kommunen.

Åtgärder för att utveckla aktiviteter för nyanlända och personer med funktionsvariationer behöver fortsätta. Nämndens verksamheter behöver aktivt delta i framtagandet av kommunens integrationsstrategi.

Arbetet med att utveckla Alby fortsätter

Brukarundersökningarna för föreningarna inom kultur- och fritids områden ska analyseras och se om några åtgärder behöver vidas. Biblioteket har också genomfört en brukarundersökning som avslutas i januari 2017.

Biblioteket i Tyresö centrum har haft färre besökare 2016 mot 2015. Åtgärden för att öka antalet besök var fler aktiviteter på biblioteken och utanför biblioteket samt att vara tydligare i marknadsföringen av de aktiviteterna. Biblioteket testade bland annat att anordna pop-up-bibliotek på badplatser och andra platser runtom i Tyresö under sommaren. Biblioteket behöver utveckla arbetet med att nå nya målgrupper.

Bilaga

Bibliotekets besöksstatistik

Nämndmålet var att behålla antalet besök på 2015 års nivå, det vill säga: 216 691. Besöksräknaren var dock ur funktion på biblioteket i Tyresö centrum under perioden 26/11 2015 till 2/3 2016.

Statistik enligt besöksräknare:

2015	216 691
2016	198 092
Skillnad:	-18 599

Med uppskattade siffror för de tre månader då besöksräknaren var ur funktion blir skillnaden mindre.

2015	229 368
2016	225 763
Skillnad:	-3 605

	Besöksstatistik månad för månad biblioteket i Strand				
	2015	2016	Skillnad	2017	Kommentar
Januari	2 981	2 736	-246		
Februari	2 970	3 692	+722		
Mars	2 884	2 844	-134		
April	3 196	3 062	-134		Biblioteksveckan 2016
Maj	2 990	2 724	-266		
Juni	2 015	2 114	+99		
Juli	858	618	-240		
Augusti	1 395	2 207	+812		Födelsedagsfirande 27/8 2016
September	3 081	2 733	- 348		
Oktober	3 676	2 687	-989		
November	2 954	2 782	-172		
December	2 770	3 672	+902		
Totalt:	31 771	31 871	+100		

	Besöksstatistik månad för månad biblioteket i Tyresö c				
	2015	2016	Skillnad	2017	Kommentar
Januari	13 869	13 869	-		Besöksräknaren ur funktion 2016
Februari	13 812	13 812	-		Besöksräknaren ur funktion 2016
Mars	15 559	12 904	-2 655		Besöksräknaren i funktion från 2/3 2016
April	12 554	13 365	+811		Biblioteksveckan 2016
Maj	12 059	11 262	-797		
Juni	11 761	11 225	-536		
Juli	11 004	9 147	-1857		
Augusti	10 925	13 105	+2 180		Födelsedagsfirande 27/8 2016
September	15 588	13 414	-2 174		
Oktober	15 316	14 421	-895		
November	12 835	13 803	+968		Besöksräknaren ur funktion från 26/11 2015
December	14 587	14 587	-		Besöksräknaren ur funktion 2015
Totalt:	159 869	154 914	-4 955		

	Besöksstatistik månad för månad biblioteket i Trollbäcken				
	2015	2016	Skillnad	2017	Kommentar
Januari	4 458	3 303	-1 155		
Februari	3 864	3 994	+130		
Mars	4 379	3 772	-607		
April	3 543	4 009	+475		Biblioteksveckan 2016
Maj	3 046	3 349	+303		
Juni	1 929	2 071	+142		
Juli	1 055	1 003	-52		
Augusti	1 703	2 138	+435		Födelsedagsfirande 27/8 2016
September	3 613	4 103	+490		
Oktober	3 508	4 366	+858		
November	3 761	4 357	+596		
December	2 878	2 513	-365		
Totalt:	37 728	38 978	+ 1 250		